

POREMEĆAJI ČITANJA I PISANJA

Učenje čitanja i pisanja nije jednostavan zadatak za djecu. To je složen proces koji uključuje različite vještine i sposobnosti. Dijete mora imati postojeća znanja i iskustva kako bi se suočilo sa zadatkom učenja čitanja i pisanja. Iako neka djeca počinju čitati i pisati prije nego krenu u školu, većini je potrebna intenzivna poduka kako bi dosegli stupanj tečnosti.

Poremećaji čitanja i pisanja (**disleksija i disgrafija**) odnose se na razinu čitanja i pisanja koja je znatno niža od očekivane s obzirom na kronološku dob djeteta te ostale kognitivne i akademske sposobnosti. Kada dijete uđe u sustav osnovnoga školovanja, moguće je izdvojiti simptome koji govore o problemima u čitanju i pisanju, a uključuju:

- nedostatne vještine glasovne analize i sinteze
- neprepoznavanje i neimenovanje slova
- nedostatan ili nepostojeći "vizualni rječnik"
- teškoće povezivanja glas – slovo
- obrnuto pisanje slova i brojki, zrcalno pisanje
- znatno produženo slovkanje
- ispuštanja, dodavanja, zamjene glasova i slova (posebno u skupini malih tiskanih slova: b, p, d; m, n, u; a, o; š, ž), slogova pa i cijelih riječi u čitanju i pisanju
- produženo vrijeme potrebno za čitanje i pisanje
- nepoštivanje pravopisnih pravila
- nerazumijevanje pročitanoga.

Iako formalno učenje čitanja i pisanja započinje polaskom djeteta u školu, sve se veći naglasak stavlja na **predvještine čitanja i pisanja** koje se javljaju mnogo ranije, a koje čine osnovu za kasnije učenje čitanja i pisanja, a time i akademski uspjeh djeteta.

Kao važne predvještine čitanja i pisanja spominju se:

- **fonološka svjesnost** (prepoznavanje i proizvodnja rime, slogovna i glasovna analiza i sinteza)
- **znanje o pisanom jeziku** (npr. da se čita s lijeva na desno, da knjiga ima naslov, sposobnost razlikovanja slova od brojki, prepoznavanje slova i sl.)
- **motivacija za tisak**
- **rječnik i narativne vještine** djeteta
- **vizualna percepcija i diskriminacija.**

Roditelji imaju važnu ulogu u razvoju rane pismenosti kod djeteta. Najčešća aktivnost kojom se dijete uvodi u čarobni svijet riječi i pismenosti jest **zajedničko čitanje**. Tijekom zajedničkog čitanja roditelji bi trebali spontano i prirodno, kroz razgovor i igru usmjeriti djetetovu pažnju na tekst prateći prstom mjesto početka čitanja, smjer čitanja, naglašavajući različitost znakova u tekstu, ali i snalaženje u knjizi. Naravno, to nikako ne uključuje formalnu poduku jer roditelj je prije svega roditelj. Ipak, važno je da roditelji osvijeste svoju ulogu u stjecanju vještina rane pismenosti koje stvaraju čvrste temelje za složene vještine kao što su čitanje i pisanje.